

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
FILOZOFICKÁ FAKULTA

Politika Evropské unie ve vztahu k euroregionům

Bakalářská práce

Autor: Petra Balášová

Vedoucí práce: PhDr. Jiří Řezník, Ph.D

Olomouc 2011

Prohlášení

Místopřísežně prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma: „Politika Evropské unie ve vztahu k euroregionům“ vypracovala samostatně pod odborným dohledem vedoucího diplomové práce a uvedla jsem všechny použité podklady a literaturu.

V Olomouci dne. ....

Podpis .....

Obsah

Obsah.....	4
Úvod	6
1 Euroregiony	7
1.1 Vymezení pojmu.....	7
1.2 Další formy přeshraniční spolupráce	8
1.3 Podobnost příhraničních regionů.....	8
1.4 Důvody spolupráce	9
1.5 Počátek spolupráce	10
1.6 Cíle přeshraniční spolupráce	10
1.7 Náplň přeshraniční spolupráce	12
1.8 Klasifikace euroregionů podle NUTS	13
1.9 Euroregiony v České republice.....	14
2 Právní rámec.....	17
2.1 Madridská úmluva	18
2.1.1 Signatáři Madridské úmluvy	18
2.1.2 Obsah Madridské úmluvy	20
2.1.3 Dodatkový protokol.....	21
2.2 Evropská charta místní samosprávy	22
2.3 Evropská charta hraničních a přeshraničních regionů.....	24
3 Iniciativy na podporu přeshraniční spolupráce	27
3.1 Strategická vize.....	27
3.1.1 Konvergence.....	28
3.1.2 Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost	29
3.1.3 Evropská územní spolupráce.....	31
3.2 ESPON 2013.....	33

3.3	INTERACT II.....	34
3.4	Iniciativa Interreg	35
3.4.1	Interreg IV	36
	Závěr.....	38
	Summary	39
	Seznam pramenů a literatury.....	40
	Seznam zkratek	43
	Seznam obrázků	44
	Seznam tabulek	45

Úvod

Tématem své bakalářské diplomové práce jsem si vybrala Politiku Evropské unie ve vztahu k euroregionům. Euroregiony a celou regionální politiku Evropské unie považuji za velmi aktuální a pro orientaci v každodenním životě důležité téma, protože Evropská unie svou politikou rozvoj regionů významně podporuje. Svědčí o tom široká možnost čerpání peněžních prostředků z evropských fondů na financování projektů a množství programů podporujících spolupráci. Sama Evropská unie prohlašuje, že přeshraniční spolupráce je významným činitelem pro evropskou integraci, která je prioritou EU.

Vydaných prací zpracovávajících podobné téma lze nalézt několik, ale pouze v předchozích obdobích, chybí publikace zabývající se aktuálně vyhlášenými strategiemi a plány, kterými se budu zabývat.

Ve své práci nejdříve popíši euroregiony obecně, jaké mají znaky, k jakému účelu slouží, jak vznikly a také pro ilustraci v krátkosti představím euroregiony na území České republiky. V další kapitole se zabývám přijatými smlouvami a chartami, které upravují problematiku euroregionů a tvoří právní rámec nezbytný pro jejich pochopení. V poslední části uvádím, které programy a iniciativy Evropská unie vytvořila na podporu rozvoje regionů a jejich využití pro euroregiony. Mým cílem je zobrazit aktivity Evropské unie, které v současnosti rozvíjejí regiony přeshraniční spolupráci mezi nimi.

1 Euroregiony

Euroregion v tom smyslu, jakým je používán, může mít různé právní uskupení podle národních právních řádů v daných státech. Euroregiony chápeme jako území na dvou nebo více státech, které sdílí společnou hranici a kde vzniklo uskupení za účelem vzájemné spolupráce v mnoha oblastech života, například v ekonomických, správních a kulturních otázkách.

1.1 Vymezení pojmu

Euroregiony, někdy také označované pojmem euregio, mohou mít různou formu právní struktury, způsob založení nebo správní a organizační skladbu, proto je velmi nesnadné přesně vymežit, co euroregion je a jakou má podobu. Obecně je můžeme popsat jako „(...) *specifické regiony, které propojují jednotlivé regiony ležící na různých stranách hranice a tím částečně odstraňují bariéry rozvoje (...)*“.¹ Existuje zde tedy i geografické vymezení – euroregiony se nacházejí v příhraničních územích států, kde se navzájem pomáhají rozvíjet. Tyto oblasti ale nemusí být závislé na rozdělení podle správních celků, spíše je důležitá úroveň jejich ekonomické a sociální integrace,² jinými slovy nezáleží tolik na geografické vzdálenosti od hranic nebo na příslušnosti k například okresům, důležitější je míra příbuznosti se situací v příhraničním regionu.

Přestože, jak jsem zmínila výše, se jejich forma často liší, přeci jen lze nalézt několik obecných charakteristik, které sdílejí. Je jimi stálost struktury, tedy že si zachovávají určitou trvalou a neměnnou podobu. Dále bývají oddělené od svých členů, mají vlastní identitu, kterou si udržují, s čímž souvisí i zpravidla oddělené správní, technické a finanční zdroje, které samozřejmě bývají různou měrou závislé na svých členech, ale přesto jsou vedeny zvlášť. Nesmíme zapomenout také na určité rozhodovací pravomoci, které orgány euroregionu mají nezávisle na členských jednotkách a za celou oblast euroregionu.³ Euroregiony také hrají důležitou roli pro účely Evropské unie, například pro statistickou klasifikaci regionů nebo při rozdělování dotací.

---

¹ HUSÁK, J. Možnosti přeshraniční spolupráce na příkladu euroregionu Šumava-Bayerischer Wald-Mühlviertel, In: *Euroregiony, státní správa a samospráva*, Praha: Ústav geoniky AV ČR, 2005, s. 15

² WILAM, P. *Podpora přeshraniční spolupráce v Evropské unii a v asociovaných zemích*, Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 2004, s. 29

³ WILAM, P. *Podpora přeshraniční spolupráce...*, viz. cit., s. 29

1.2 Další formy přeshraniční spolupráce

V některých případech se státy dohodly na uzavření jiné formy přeshraniční spolupráce než jsou euroregiony, většinou bez právní subjektivity. Nejčastěji se nazývají pracovní společenství (working communities, communautés de travail) a vznikají uzavřením bilaterálních nebo multilaterálních dohod.⁴ Jako příklady je možné uvést pracovní společenství Pyrenées mezi Francií a Španělskem nebo velké seskupení Alpen-Adria mezi Itálií, Rakouskem, Německem, Maďarskem a Slovinskem.

Pracovní společenství mohou mít stejně jako euroregiony různou strukturu, ale mají několik znaků, které platí ve většině z nich. Bývají to uskupení stálého charakteru a často větší geografické rozlohy, které někdy mívají různý stupeň vlastní subjektivity, ale většinou sdílejí subjektivitu svých členů. S tímto také souvisí, že pracovní společenství často nejsou soběstačná, nemají vlastní finanční ani personální zdroje. Stejně tak mívají omezenou možnost vlastního rozhodování nezávislého na souhlasu členů.⁵

Další podobou přeshraniční spolupráce, která ale existuje jen na pomezí Irska a Severního Irska, jsou takzvané clustry nebo svazky působící na úrovni místní samosprávy.⁶ Tvoří je neformální sdružení místních správních orgánů, v tomto případě okresních zastupitelství nebo hrabství.⁷ Konkrétně jimi jsou Komitét východních příhraničních regionů (East Border Region Committee), Irská centrální příhraniční síť (Irish Central Border Area Network) a Severozápadní přeshraniční regionální skupina (North West Region Cross Border Group).⁸

1.3 Podobnost příhraničních regionů

Ve srovnání s ostatními kontinenty je Evropa rozdělena na mnoho geograficky spíše méně rozlehlejších států. Má tedy poměrně mnoho hranic, které mezi těmito zeměmi a jejich územími tvoří předěl. V některých případech takovouto hranici stanovuje geomorfologický ráz krajiny – například řeka nebo pohoří, ale jindy hranice bývají vytyčeny uměle.⁹ Nicméně

---

⁴ WILAM, P. *Podpora přeshraniční spolupráce v Evropské unii a v asociovaných zemích*, Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 2004, s. 29

⁵ VALÁŠKOVÁ, T. Vymezení euroregionů v kontextu přeshraniční spolupráce. In: *Euroregiony, státní správa a samospráva*, Praha: Ústav geoniky AV ČR, 2005, s. 92

⁶ VALÁŠKOVÁ, T. Vymezení euroregionů..., viz. cit., s. 92

⁷ WILAM, P. *Podpora přeshraniční spolupráce v Evropské unii a v asociovaných zemích*, Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 2004, s. 30

⁸ WILAM, P. *Podpora přeshraniční spolupráce...*, viz. cit., s. 30

⁹ NETOLICKÝ, V. *Euroregiony*, Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2007, s. 7

přestože určité území rozděluje státní hranice, to v žádném případě neznamená, že na každé straně mají odlišné problémy, výzvy a příležitosti. Naopak, díky geografické blízkosti často řeší podobné otázky spojené s přírodními nebo ekonomickými podmínkami, což jim vzájemná spolupráce může pomoci usnadnit.

Stejně tak mezi nimi existuje pouto toho faktu, že jsou příhraničními regiony svých států. Jako takovéto mají příhraniční regiony specifickou charakteristiku vzhledem k ostatním regionům, které se nacházejí více ve středu státu. Můžeme uvést nižší hustotu obyvatel, která může být způsobená přírodními podmínkami (například v horských oblastech) nebo také historickými příčinami – například vystěhování německého obyvatelstva z českého příhraničí podél německých hranic. Tento fakt má souvislost i s dalšími rysy příhraničních regionů, kterými mohou být vyšší nezaměstnanost, horší dopravní infrastruktura nebo také kriminalita související s blízkou státní hranicí a další.¹⁰

1.4 Důvody spolupráce

Jak jsem již výše popsal, příhraniční oblasti podél společné hranice mezi státy, mají mnoho společných nebo alespoň podobných problémů a příležitostí. Z tohoto důvodu se nabízí, že také postup při řešení záležitostí v těchto oblastech by mohl být obdobný, a tedy snad jednodušší, pokud by se zkoordinoval. Lze říci, že jeden z účelů zřízení euroregionů a zlepšení spolupráce mezi regiony v sousedních státech, je ryze praktický. V ekonomických otázkách může přispět ke zlepšení podnikání přes hranice, stejně jako může usnadnit jednání při správních záležitostech. Především zlepšení komunikace a poskytování informací navzájem může podstatnou měrou zjednodušit a urychlit veškerou činnost při záležitostech, které se týkají obou stran.

Stejně tak jako je důležitý praktický účel, podstatná je i myšlenka stojící za zřízením euroregionů. V preambuli *Evropské charty hraničních a přeshraničních regionů* stojí: „*Hranice jsou „jizvy dějin“. Přeshraniční spolupráce pomáhá zmírňovat nevýhody těchto hranic, překonávat okrajovou polohu hraničních oblastí a zlepšovat životní podmínky obyvatel. Měla by zahrnovat všechny kulturní, sociální, hospodářské i infrastrukturní oblasti života. Poznání a porozumění sousedů jsou právě tak důležité jako budování důvěry.*“¹¹ Přeshraniční spolupráce má podle Charty pomoci při integraci uvnitř Evropy na nižší než

---

¹⁰ NETOLICKÝ, V. *Euroregiony*, Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2007, s. 7

¹¹ Evropská charta hraničních a příhraničních regionů [online]. 2010 [cit. 2011-04-18]. Dostupný z WWW: <http://isap.vlada.cz/Dul/CESTY.NSF/91b9f824a0923e3bc1256dde0052230a/a1dc8b478976c2e5802566d7004d532f?OpenDocument>

ěcelostátní úrovni. Proto je u euroregionů důležitá také jejich funkce při vzájemném poznávání mezi obyvateli sousedních zemí a udržování dobrých vztahů mezi nimi.¹²

Tento společenský a integrující záměr euroregionů je zásadní také proto, že přes některé společné rysy sousedících příhraničních regionů stále náleží k jiným státům a mohou tedy mluvit jiným jazykem, mít odlišné kulturní nebo sociální zvyklosti a standardy nebo patřit k jinému etniku.¹³ Evropská charta proto dále prohlašuje, že hraniční regiony se „(...) stávají stavebními kameny a mosty při procesu evropského sjednocení, při soužití evropského obyvatelstva a menšin.“¹⁴

1.5 Počátek spolupráce

Rozvoj jednotlivých evropských zemí byl ve 20. století velmi různorodý. Některé země vykročily rychlým tempem, nicméně hlavně východní polovina Evropy měla kvůli odlišné politické situaci jiné podmínky. Není tedy divu, že i v regionální politice a přeshraniční spolupráci měly evropské země jiné tempo navazování kontaktů. Nejdříve euroregiony začaly vznikat v západní Evropě, kde má dnes přeshraniční spolupráce již dlouhou tradici. Země z bývalého východního bloku, ke kterým patří i Česká republika, se začaly přidávat až po roce 1989, přestože nebyly ještě součástí Evropské unie a neměly tak nárok na financování z evropských fondů.

První euroregion, který v Evropě vznikl, se datuje již od roku 1958. Byl jím euroregion EUREGIO, který se nachází na pomezí Německa a Nizozemí. Dnes sdružuje více než 130 měst, obcí a správních celků a spolupracuje na ekonomické, sociální a dalších úrovních, stejně jako poskytuje poradenské služby a možnosti komunikace občanům i dalším euroregionům.¹⁵

1.6 Cíle přeshraniční spolupráce

V *Evropské chartě hraničních a přeshraničních regionů* bylo vyhlášeno pět cílů, ke kterým by tato spolupráce měla vést.

První z těchto cílů je pojmenován jako nová kvalita hranic. V něm je připomínáno, že život občanů poblíž hranic se často liší od zkušeností ostatních, a proto je důležitá snaha o

---

¹² KADEŘÁBKOVÁ, J. Historické aspekty přeshraniční spolupráce v ČR. In: *Euroregiony, státní správa a samospráva*, Praha: Ústav geoniky AV ČR, 2005, s. 25

¹³ KADEŘÁBKOVÁ, J. Historické aspekty..., viz. cit., s. 25

¹⁴ *Evropská charta hraničních a příhraničních regionů* [online]. 2010 [cit. 2011-04-18]. Dostupný z WWW: <http://isap.vlada.cz/Dul/CESTY.NSF/91b9f824a0923e3bc1256dde0052230a/a1dc8b478976c2e5802566d7004d532f?OpenDocument>

¹⁵ *EUREGIO* [online]. 2011 [cit. 2010-04-21]. Dostupný z WWW: <http://www.euregio.de/cms/publish/content/showpage.asp?pageid=214>

„(...) odstraňování překážek a rozdělovacích faktorů v těchto regionech, a konečně také překonávání hranice, případně snížení jejího významu na správní hranici.“¹⁶ Přes tuto snahu snižovat význam hranic, je zde také zdůrazněno, že není záměrem euroregionů odstranit suverenitu států. Cílem je pouze lepší integrace občanů žijících na opačných stranách hranic.

Druhým cílem vyhlášeným v Evropské chartě je hospodářský a sociálně-kulturní význam přeshraniční spolupráce. Je zde vyjmenováno několik konkrétních problémů a rozdílů, které se mohou objevovat v příhraničních regionech, například horší dopravní infrastruktura, nedostatek pracovních míst stejně jako vzdělávacích zařízení a také problémy s přijetím do zaměstnání na území sousedního státu. Podnikatelské subjekty mohou mít potíže při omezeném využití výzkumu a vývoje z druhé straně hranice, při získávání znalostí a orientaci na zahraničním trhu a možnostech exportu, nebo také při přístupu k veřejným zakázkám. Tyto problémy a omezení je třeba místní i regionální kooperací odstranit pro lepší porozumění a odbourávání bariér mezi zeměmi.

V následujícím cíli je uvedeno, že euroregiony a se mají stát „(...) motorem regionálního přeshraničního rozvoje.“¹⁷ Specifikem Evropy je, že zde existuje mnoho různých regionů, na což se musí brát ohled pro zachování jejich svéráznosti a jedinečnosti. Nezbytná je ale snaha se domluvit a spolupracovat na více úrovních bez narušení jednotlivých suverenit a s respektem na ostatní státy. Dále je nutné, aby takováto spolupráce měla nějaké právní ukotvení a aby měly zájmy hraničních a přeshraničních regionů možnost zastoupení v rámci Rady Evropy a Evropské unie.

Čtvrtým cílem hraniční a přeshraniční spolupráce je Vyhlazení švů evropského územního rozvoje. Evropská charta zde konstatuje, že skutečný přeshraniční územní rozvoj ještě není prakticky realizován, ale že bude námětem dalších jednání a dohod. Vyslovuje přání, aby byly ve všech hraničních regionech vypracovány záměry pro vytvoření rovnocenných životních podmínek s ohledem na přírodní podmínky, hospodářské, kulturní a další potřeby konkrétních regionů. Zároveň by této otázce měla přikládat velký význam také politika územního rozvoje pro celou Evropu.

V posledním z cílů Evropské charty pro hraniční a přeshraniční rozvoj je zopakováno, že státy samy jsou na nestejně úrovni hospodářského rozvoje a jsou to právě příhraniční

---

¹⁶ *Evropská charta hraničních a příhraničních regionů* [online]. 2010 [cit. 2011-04-18]. Dostupný z WWW: <http://isap.vlada.cz/Dul/CESTY.NSF/91b9f824a0923e3bc1256dde0052230a/a1dc8b478976c2e5802566d7004d532f?OpenDocument>

¹⁷ *Evropská charta hraničních a příhraničních regionů* [online]. 2010 [cit. 2011-04-18]. Dostupný z WWW: <http://isap.vlada.cz/Dul/CESTY.NSF/91b9f824a0923e3bc1256dde0052230a/a1dc8b478976c2e5802566d7004d532f?OpenDocument>

regiony, kde se jsou tyto rozdíly nejviditelnější kvůli možnosti porovnání. Proto je přeshraniční spolupráce nutná k tomu, *aby „(...)byly odstraňovány hospodářské nerovnosti a překážky v sousedících regionech za spoluúčasti národních států a evropských instancí.*“¹⁸ Konkrétně je nutné řešit rozdíly v oblastech nedostatečné infrastruktury, osobní a nákladní dopravy, nízké úrovni kupní síly v poměru k národnímu průměru a další. Pro tyto účely je nutné zavést například fungující přeshraniční trh práce, odbourat zbytečné administrativní a právní překážky příhraničního obchodu, odstranit kulturní a jazykové bariéry a další opatření, na kterých by se měly podílet regionální, národní i mezinárodní úrovně spolupráce.

1.7 Náplň přeshraniční spolupráce

Obsahem aktivit v zlepšování přeshraniční spolupráce je sbližování se sousední zemí zasahující do všech sfér každodenního života jejich obyvatel. Je třeba usilovat o spolupráci na ekonomické a hospodářské úrovni stejně jako v oblasti kultury a volného času. Nicméně každý euroregion má stanoven své priority a oblasti zájmu, které respektují národní strategie a na kterých se příhraniční regiony dohodly a budou usilovat o jejich podporu nebo v této oblasti zlepšovat komunikaci a poradenské služby. Jak uvádí Gabbe, typicky to bývají oblasti:

- hospodářský rozvoj
- transport a doprava
- územní plánování
- ochrana životního prostředí a přírody
- kultura a sport
- zdravotnictví
- energie
- hospodaření s odpady
- turistika a rekreace
- agrární rozvoj
- inovace a transfer technologií
- školství a vzdělání
- sociální spolupráce
- záchranářství a ochrana proti / při katastrofách
- komunikace

---

¹⁸ *Evropská charta hraničních a příhraničních regionů* [online]. 2010 [cit. 2011-04-18]. Dostupný z WWW: <http://isap.vlada.cz/Dul/CESTY.NSF/91b9f824a0923e3bc1256dde0052230a/a1dc8b478976c2e5802566d7004d532f?OpenDocument>

· veřejná bezpečnost¹⁹

Z těchto odvětví si každý euroregion může vybrat stejně jako přidat si vlastní, které jsou podstatné pro situaci na jeho území a na jejichž řešení nebo podporu se bude nejvíce soustředit. Například pro česko - rakouský euroregion Silva Nortica jsou to plánování a infrastruktura, hospodářská centra a zaměstnanost a život v regionu.²⁰

1.8 Klasifikace euroregionů podle NUTS

V průběhu politické historie evropských států si každý stát rozdělil svoje území na správní jednotky, které nejvíce vyhovovaly potřebám občanů a administrativy. Proto existuje mnoho různých druhů členění uvnitř státu, nicméně pro statistické a ekonomické účely Evropské unie bylo potřeba stanovit jednotnou klasifikaci.²¹ Byla tedy v roce 1988 vytvořena a zavedena nomenklatura územních statistických jednotek známá pod zkratkou NUTS, která pochází z francouzského názvu *Nomenclature des Unités territoriales statistiques*.²² V tomto systému existují tři druhy územních jednotek označených NUTS 1 – 3 od největších po nejmenší. Rozdělení do skupiny záleží na počtu obyvatel, kteří na tom území žijí. Jak je Evropská unie stanovila, můžete vidět v následující tabulce. Dnešních 27 členských zemí Evropské unie je rozděleno na 97 jednotek NUTS 1, 271 NUTS 2 a 1303 NUTS 3.²³ Toto rozdělení je v praxi důležité zejména pro čerpání finančních prostředků z fondů EU.

Tab. 1: Klasifikace územních jednotek podle NUTS

Úroveň	Minimum	Maximum
NUTS 1	3 miliony	7 milionů
NUTS 2	800 tisíc	3 miliony
NUTS 3	150 tisíc	800 tisíc

Zdroj: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/>

Aby bylo možno statisticky pojmenovat menší územní jednotky, dříve existovaly i NUTS 4 a 5, ale jejich značení bylo změněno na LAU 1, 2, což v angličtině znamená Local Administrative Units, tedy místní administrativní jednotky. Počty těchto nejmenších jednotek

¹⁹ Příručka LACE [online]. 2010 [cit. 2011-04-20]. Dostupný z WWW:

http://www.aebr.eu/files/publications/lace_guide.cz.pdf

²⁰ Strategie Euroregio Silva Nortica [online]. 2010 [cit. 2011-04-24]. Dostupný z WWW:

<http://www.silvanortica.com/userfiles/file/strategie-ersn.pdf>

²¹ Regionální politika EU [online]. 2010 [cit. 2011-04-22]. Dostupný z WWW: <http://www.strukturalni-fondy.cz/Informace-o-fondech-EU/Regionalni-politika-EU>

²² NUTS [online]. 2010 [cit. 2011-04-18]. Dostupný z WWW:

http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Glossary:NUTS

²³ NUTS [online]. 2010 [cit. 2011-04-18]. Dostupný z WWW:

http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Glossary:NUTS

se často mění, proto je Eurostat, zodpovědný za statistické vyhodnocování v rámci Evropské unie, znovu každoročně registruje.²⁴

Pro ilustraci uvádím územní rozdělení na jednotky NUTS a LAU v České republice. Regiony soudržnosti bylo nutno uměle vytvořit se vstupem České republiky do EU, protože některé fondy jsou určeny právě pro úroveň NUTS 2.²⁵ Tvoří je zvláště území hlavního města Prahy, pak kraj Středočeský a Moravskoslezský a dále spojení dvou nebo tří zbývajících krajů.

Tab. 2: Jednotky NUTS a LAU v ČR

Úroveň	Název	Počet jednotek v ČR
NUTS 1	Stát	1
NUTS 2	Region soudržnosti	8
NUTS 3	Kraje	14
LAU 1	Okresy	76 + 15 pražských obvodů
LAU 2	Obce	6 249

Zdroj: <http://www.strukturalni-fondy.cz>

1.9 Euroregiony v České republice

Jak jsem se již zmínila výše, spolupráce mezi českými příhraničními regiony a regiony ze sousedních zemí mohla začít od počátku 90. let 20. století. Prvním euroregionem, který u nás byl založen, se stal Euroregion Nisa/Neisse/Nysa na hranicích s Německem a Polskem. V současnosti u nás existuje 13 euroregionů. Jejich přehled s roky založení, jejich sousedním státem a stručnou charakteristikou najdete v následující tabulce.

Tab. 3: Euroregiony na území České republiky

Euroregion	Založení	Hranice	Charakteristika
Neisse/Nisa/Nysa	1991	ČR/Německo/ Polsko	dobrovolné, zájmové sdružení obcí, měst a okresů
Labe/Elbe	1992	ČR/Německo	spojení dvou komunálních sdružení (Klub Euroregionu Labe a Komunální společenství Euroregion Horní Polabí/Východní Krušnohoří e. V.)
Krušnohoří/Erzgebirge	1992	ČR/Německo	dobrovolné zájmové sdružení měst,

²⁴ LAU [online]. 2010 [cit. 2011-04-18]. Dostupný z WWW:

http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/nuts_nomenclature/local_administrative_units

²⁵ Regionální politika EU [online]. 2010 [cit. 2011-04-22]. Dostupný z WWW: <http://www.strukturalni-fondy.cz/Informace-o-fondech-EU/Regionalni-politika-EU>

			obcí a dalších právnických osob
Egrensis	1993	ČR/Německo	sloučení tří pracovních sdružení do zájmového sdružení právnických osob
Šumava/Bayrischen Wald/Mühlviertel	1993	ČR/Německo/ Rakousko	zájmové sdružení založené jako sdružení právnických osob za účelem mezinárodní spolupráce s městy a obcemi
Glacensis	1996	ČR/Polsko	zájmové sdružení založené jako sdružení právnických osob za účelem mezinárodní spolupráce s městy a obcemi.
Praděd/Pradziad	1997	ČR/Polsko	dobrovolné sdružení českých a polských spolků a svazků měst a obcí
Silesia	1998	ČR/Polsko	dobrovolné sdružení obcí, měst a tří přidružených organizací
Těšínské Slezsko/Śląsk Cieszyński	1998	ČR/Polsko	dobrovolného sdružení českých a polských spolků a svazků měst a obcí a sdružením Stowarzyszenie Rozwoju i Współpracy Regionalnej"Olza"
Pomoraví/Záhorie/ Weinviertel	2000	ČR/Rakousko/ Slovensko	podepsána rámcová dohoda o příhraniční spolupráci s cílem vytvoření euroregionu
Beskydy/Beskidy	2000	ČR/Polsko/ Slovensko	podepsána Smlouva o slovensko - polsko - české spolupráci pod názvem Euroregion Beskydy
Bílé Karpaty/ Biele Karpaty	2000	ČR/Slovensko	sdružení právnických osob
Silva Nortica	2002	ČR/Rakousko	dobrovolné zájmové sdružení českých a rakouských měst, obcí a podnikatelských subjektů

Zdroj: www.euroskop.cz

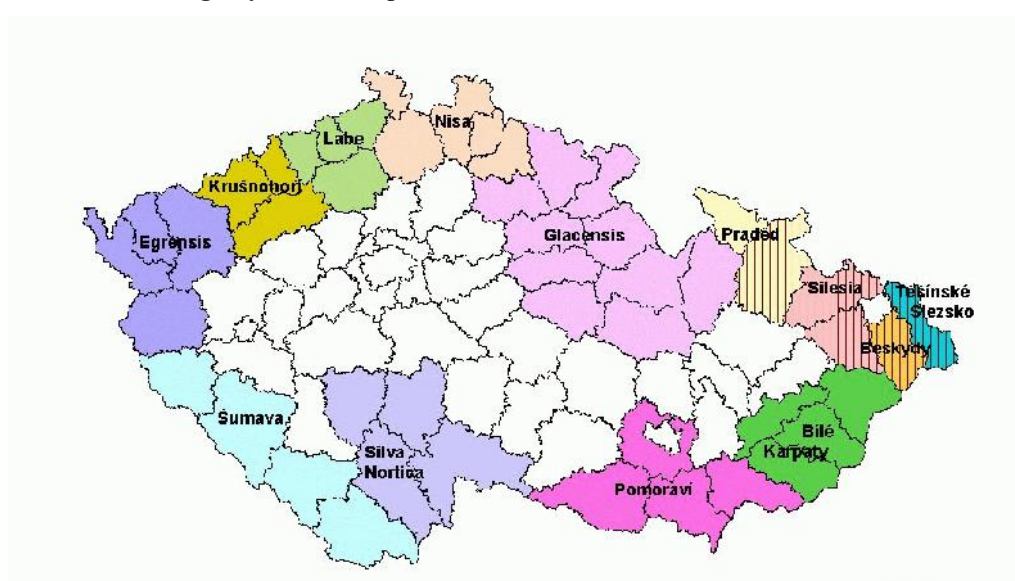
Jak je z tabulky zřejmé, přeshraniční spolupráce se nejdříve objevovala na česko-německém příhraničí, kde získávala právní rámec tvořený určitou formou smlouvy ohledně vzniku dobrovolného sdružení. Na hranicích s ostatními státy také samozřejmě existovaly různé styky se zahraničím, ale euroregiony se začaly zakládat až později. Nejnověji vzniklým Euroregionem je Silva Nortica mezi ČR a Rakouskem.

Přestože všechny tyto euroregiony splňují základní charakteristiku euroregionů a v jejich názvu nesou euroregion nebo euregio, nemají jednotnou podobu. Mohou se lišit ve

strukturu jejich vnitřních orgánů, právní formě, základních dokumentech²⁶ nebo oblastí pomoci a spolupráce, na kterou se zaměřují. Nutno také dodat, že všechny tyto euroregiony kromě Euroregionu Bílé Karpaty/Biele Karpaty jsou pouze dobrovolné svazky sdružení nebo mají jinou právní formu, nemají však jako celek právní subjektivitu, mají ji pouze jejich národní části. Euroregion Bílé Karpaty byl registrován na Slovensku, a proto je jeho subjektivita právně možná.²⁷

Přehled euroregionů na mapě uvádím na dalším obrázku. Euroregiony u nás se liší svou velikostí, ale alespoň tak mohou pokrýt území podél celé délky hranic.

Obrázek 1: Euroregiony v České republice

Zdroj: <http://www.czso.cz>

²⁶ NETOLICKÝ, V. *Euroregiony*, Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2007, s. 26

²⁷ NETOLICKÝ, V. *Euroregiony*, Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2007, s. 42

2 Právní rámec

Tendence ke spolupráci napříč regiony se objevují od poloviny 20. století, ale šlo vždy spíše jen o omezenou lokální činnost několika regionů, protože chybělo jednotné ustanovení, které by vedlo k podpoře přeshraniční spolupráce. Bylo tedy nutné nějakým dokumentem vyjádřit směřování k podpoře snah o sblížení příhraničních regionů. Tímto se stala *Evropská rámcová úmluva o přeshraniční spolupráci* a její *Dodatkový protokol*. Dalšími dokumenty upravujícími evropskou přeshraniční spolupráci jsou *Evropská charta místní samosprávy* nebo *Evropská charta hraničních a příhraničních regionů*, které dále rozvíjí okolnosti spolupráce a navrhuje její další směr.

Tyto vyjmenované multilaterální dohody a smlouvy jsou důležitým nástrojem při stanovení obecných podmínek pro smlouvy mezi státy nebo regionálními orgány a cílů, kterých se strany budou snažit dosáhnout. Nicméně slouží jako rámec pro uzavírání dalších smluv ohledně přeshraniční spolupráce, protože země mají různé právní podmínky a sepsat smlouvu zahrnující všechny varianty není možné. Proto se počítá s tím, že na základě obecných ustanovení Madridské úmluvy a dalších budou jednotlivé země spolu jednat a uzavírat mezi sebou bilaterální, případně trilaterální smlouvy o vzájemné přeshraniční spolupráci.²⁸

Tento typ spolupráce mezi státními orgány umožňuje upravovat podmínky zapojení přímo místních orgánů pod státním dohledem a slouží tedy ke konkrétnímu a rychlému vytváření vhodných podmínek ke spolupráci se sousedním státem. Smlouvy uzavřené mezi dvěma nebo třemi státy také mohou upravovat zákony týkající se regionální a místní spolupráce. Příkladem je Přeshraniční konvence Beneluxu z roku 1989, ale od této smlouvy bylo uzavřeno mnoho podobných mezi různými státy převážně v západní Evropě. Tyto dohody bývají důležitou součástí práva týkajícího se přeshraniční spolupráce, protože pokládají právní základ pro všechna stadia a oblasti spolupráce, jako například financování chodu místní samosprávy nebo plánování jejich programů.²⁹

Další úrovní uzavírání smluv o spolupráci je přímo mezi regionálními nebo místními orgány. Takovéto dohody umožňují vznik pracovních skupin zaměřených na určitou oblast

---

28 WILAM, P. *Podpora přeshraniční spolupráce v Evropské unii a v asociovaných zemích*, Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 2004, s. 31

29 WILAM, P. *Podpora přeshraniční spolupráce...*, viz. cit., s. 33

(například pracovní skupina řešící životní prostředí), pokud je vše v souladu s národním právem a se souhlasem státních orgánů.³⁰

2.1 Madridská úmluva

Zásadním dokumentem, ve kterém byly formulovány základy spolupráce na regionální úrovni mezi podepsanými zeměmi, je *Evropská rámcová úmluva o přeshraniční spolupráci* mezi územními společenstvími nebo úřady. Protože Úmluva byla přijata v Madridu, nazývá se také zkráceně *Madridská úmluva*. Tato Úmluva byla sepsána v anglickém a francouzském jazyce, přičemž originální anglický název zní *European outline convention on transfrontier co-operation between territorial communities or authorities*³¹, a obě tyto jazykové varianty mají stejnou právní platnost.³² Byla podepsána dne 21. května 1980 a podle svého článku 9. odst. 2 vstoupila v platnost 22. prosince roku 1981.³³

Využití Madridské úmluvy není příliš přímé vzhledem k tomu, že spíše obecně stanovuje, že se o přeshraniční spolupráci bude vyvíjet snaha, ale v praxi mají euroregiony různou právní i administrativní podobu, takže nelze vyhlásit nařízení jednotné pro všechny. Přesto má velký význam, protože do již probíhajících snah o spolupráci přes hranice států vnáší právní základ. Také oceňuje veškeré tyto snahy při rozvoji příhraničních regionů a v neposlední řadě podnítila uzavírání dalších smluv a dohod na regionální a místní úrovni, kterým také usnadnila vznik pomoci vzorových dohod v ní obsažených.³⁴

2.1.1 Signatáři Madridské úmluvy

Madridská úmluva byla podepsána 38 zeměmi, z čehož ve 36 zemích již byla ratifikována a vstoupila v platnost.

Jak je z následující tabulky patrné, Irsko, Itálie, Lucembursko, Německo, Nizozemí, Norsko, Rakousko a Švédsko podepsaly Úmluvu společně 21. května 1980 v Madridu. Nejdříve vešla v platnost dne již zmíněného dne 22. prosince 1981 a to v Německu, Norsku a Švédsku, v ostatních zemích byla ratifikována později. K zemím, kde vstoupila v platnost

---

30 WILAM, P. *Podpora přeshraniční spolupráce v Evropské unii a v asociovaných zemích*, Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 2004, s. 33

31 *European outline convention on transfrontier co-operation between territorial communities or authorities* [online]. 2010 [cit. 2011-04-19]. Dostupný z WWW: <http://conventions.coe.int/Treaty/en/treaties/html/106.htm>

32 VALÁŠKOVÁ, T. Vymezení euroregionů v kontextu přeshraniční spolupráce. In: *Euroregiony, státní správa a samospráva*, Praha: Ústav geoniky AV ČR, 2005s. 87

33 *Sbírka mezinárodních smluv* [online]. 2010 [cit. 2011-04-19]. Dostupný z WWW: http://www.radaevropy.cz/dokumenty/Sm00_094.pdf s.1441

34 NETOLICKÝ, V. *Euroregiony*, Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2007, s. 10

nejpozději, patří, Chorvatsko, Rumunsko, Rusko, Slovinsko, Arménie, Ázerbajdžán, Gruzie a nejnověji Monako roku 2007. Česká republika se k Úmluvě připojila 24. Června 1998 ve Štrasburku. Prezident republiky Úmluvu ratifikoval, dne 20. prosince 1999 byla ratifikační listina uložena u generálního tajemníka Rady Evropy a tedy Madridská úmluva vstoupila v České republice v platnost 21. března roku 2000.³⁵

Pro úplnost uvádím i země, které sice jsou členy Rady Evropy, ale Madridskou úmluvu zatím nepodepsaly, je jimi například Estonsko a Kypr.

Tab. 4: Vztah členských států Rady Evropy k Madridské úmluvě ke dni 20.4.2011

Stát	Podepsáno	Ratifikováno	Vstup platnost v
Albánie	7.5.1999	7.11.2001	8.2.2002
Andora			
Arménie	3.4.2002	31.3.2003	1.2.2004
Ázerbajdžán	5.1.2004	30.3.2004	1.7.2004
Belgie	24.9.1980	6.4.1987	7.7.1987
Bosna a Hercegovina	30.4.2004		
Bulharsko	2.6.1998	7.5.1999	8.8.1999
bývalá Jugoslávie a Makedonie			
Česká republika	24.6.1998	20.12.1999	2+.3.2000
Dánsko	2.4.1981	2.4.1981	22.12.1981
Estonsko			
Finsko	11.9.1990	11.9.1990	12.12.1990
Francie	10.11.1982	14.2.1984	15.5.1984
Gruzie	25.10.2005	24.7.2006	25.10.2006
Chorvatsko	7.5.1999	17.9.2003	18.12.2003
Irsko	21.5.1980	3.11.1982	4.2.1983
Island	15.6.1999		
Itálie	21.5.1980	29.3.1985	30.6.1985
Kypr			
Lichtenštejnsko	20.10.1983	26.1.1984	27.4.1984
Litva	7.6.1996	13.6.1997	14.9.1997
Lotyšsko	28.5.1998	1.12.1998	2.3.1999
Lucembursko	21.5.1980	30.3.1983	1.7.1983
Maďarsko	6.4.1992	21.3.1994	22.6.1994
Malta	7.5.1999		
Moldávie	4.5.1998	30.11.1999	1.2.2000

³⁵ *Sbírka mezinárodních smluv* [online]. 2010 [cit. 2011-04-19]. Dostupný z WWW: http://www.radaevropy.cz/dokumenty/Sm00_094.pdf s. 1441

Monako	18.9.2007	18.9.2007	19.12.2007
Německo	21.5.1980	21.9.1981	22.12.1981
Nizozemí	21.5.1980	26.10.1981	27.1.1982
Norsko	21.5.1980	12.8.1980	22.12.1981
Polsko	19.1.1993	19.3.1993	20.6.1993
Portugalsko	16.3.1987	10.1.1989	11.4.1989
Rakousko	21.5.1980	18.10.1982	19.1.1983
Rumunsko	27.2.1996	16.7.2003	17.10.2003
Rusko	3.11.1999	4.10.2002	5.1.2003
Řecko			
San Marino			
Slovensko	7.9.1998	1.2.2000	2.5.2000
Slovinsko	28.1.1998	17.7.2003	18.10.2003
Spojené království			
Srbsko a Černá Hora			
Španělsko	12.10.1986	24.8.1990	25.11.1990
Švédsko	21.5.1980	23.4.1981	22.12.1981
Švýcarsko	16.4.1981	4.6.1982	4.6.1982
Turecko	4.2.1998	11.7.1993	12.10.2001
Ukrajina		21.9.1993	22.12.1993

Zdroj: <http://conventions.coe.int>

2.1.2 Obsah Madridské úmluvy

Madridská úmluva je prvním dokumentem, který byl sepsán na podporu regionální spolupráce, kterou budou realizovat jednotlivé země, které tuto úmluvu přijaly. Proto obsahuje pouze obecný rámec takovéto spolupráce a závazek, že ji budou státy podporovat, spolu s několika návrhy dohod, které mohou státy mezi sebou uzavřít.

V preambuli Úmluvy stojí, že státy, které se pod tuto úmluvu podepisují, budou respektovat cíl Rady Evropy, tedy zlepšení jednoty jejích členů a podporu spolupráce mezi nimi, což se bude konat především prostřednictvím dalších dohod v oblasti administrativy, to vše pod záštitou Rady Evropy. Dále si uvědomují, že důležitou úlohu při rozvoji spolupráce zaujímají právě příhraniční územní společenství a úřady a to v mnoha oblastech života jako kupříkladu ochrana životního prostředí, pomoc při neočekávaných nouzových situacích a obecně rozvoj měst a regionů zlepšováním veřejné vybavenosti a služeb. V preambuli je také zdůrazňována nabytá zkušenost ohledně snazšího a účinného řešení rozvoje, pokud se tak děje v rámci spolupráce větších místních a regionálních oblastí. Všechny státy jsou tudíž „ (...) *odhodlány v co největší možné míře takovouto spoluprací podporovat, a přispívat tak*

*k hospodářskému a sociálnímu pokroku v příhraničních oblastech a k duchu přátelství, který spojuje evropské národy; (...)*³⁶

Následujících 12 článku Úmluvy uvádí, že se smluvní strany budou snažit o uzavírání smluvních dohod v rámci své jurisdikce, které by přispěly k usnadnění a podpoře přeshraniční spolupráce. Takovouto přeshraniční spolupráci Úmluva definuje jako „ (...) *jakékoliv dohodnuté jednání, jehož cílem je posílit a rozvíjet sousedské vztahy mezi územními společenstvími nebo úřady dvou nebo více smluvních stran, a uzavírání jakýchkoli dohod a smluv nezbytných k tomuto účelu.*“³⁷ Nicméně je stále uskutečňována jen v jurisdikci úřadů a územních společenství, kterou získaly v rámci platné legislativy daného státu. Dále se v Úmluvě vyjadřuje možnost využít návrhů dalších smluv a dohod vypracovaných Radou Evropy a závazek stran k řešení problémů, které by se mohly vyskytnout, stejně jako poskytovat informace vhodné nebo potřebné k usnadnění plnění závazku druhé straně. Další články řeší komunikaci s Radou Evropy a další formální ustanovení pro ratifikaci a nabytí platnosti Úmluvy.

Příloha obsahuje vzorové mezistátní dohody týkající se například vytvoření a řízení přeshraničních přírodních parků nebo spolupráce mezi školami. Tyto dohody spolu s jejich obecnými ustanoveními slouží k jednoduššímu uzavírání smluv tak, aby byly právně platné a splňovaly základní účel takovýchto smluv – zjednodušení spolupráce.

2.1.3 Dodatkový protokol

Dokument s názvem *Dodatkový protokol k Evropské rámcové úmluvě o přeshraniční spolupráci mezi územními orgány* byl podepsán dne 9. listopadu 1995 ve Štrasburku. Byl vyhotoven v anglické a francouzské podobě, kdy obě jsou právně platné a uloženy v jedné verzi v archivu Rady Evropy.³⁸ Protokol byl otevřen k podpisům zástupců států, které podepsaly Evropskou rámcovou úmluvu.

---

³⁶ *Sbírka mezinárodních smluv* [online]. 2010 [cit. 2011-04-19]. Dostupný z WWW: http://www.radaevropy.cz/dokumenty/Sm00_094.pdf s. 1445

³⁷ *Sbírka mezinárodních smluv* [online]. 2010 [cit. 2011-04-19]. Dostupný z WWW: http://www.radaevropy.cz/dokumenty/Sm00_094.pdf s. 1445

³⁸ *Dodatkový protokol* [online]. 2010 [cit. 2011-04-19]. Dostupný z WWW: <http://isap.vlada.cz/Dul/CESTY.NSF/91b9f824a0923e3bc1256dde0052230a/673c05a558563cf7802566d7002fff15?OpenDocument>

Podepsané státy v tomto Protokolu potvrzují „ (...) význam přeshraniční spolupráce mezi územními společenstvími nebo úřady v příhraničních oblastech.“³⁹ a svou snahu ji dále usnadňovat a podporovat.

Dále přiznává nutnost upravit úmluvu k aktuální situaci v Evropě a respektovat ustanovení Evropské charty místní samosprávy, která sjednocuje zřízení místní samosprávy na určitých principech jednotných pro podepsané státy.⁴⁰ Rovněž se ztotožňují s Deklarací o přeshraniční spolupráci v Evropě, která byla vydána u 40. výročí založení Rady Evropy, vybízející k „ (...) nepřetržité činnosti směřující k postupnému odstraňování překážek všeho druhu - administrativních, legislativních, politických nebo psychologických, které potlačují rozvoj přeshraničních projektů, (...)“⁴¹

Články Dodatkového protokolu podrobněji popisují orgány přeshraniční spolupráce a jejich právní subjektivitu zcela závislou na legislativě národních právních řádů, ke kterým náležejí. Kromě toho také samozřejmě řeší podmínky platnosti tohoto Protokolu a povinnosti generálního tajemníka Rady Evropy k jeho signatářům.

2.2 Evropská charta místní samosprávy

Evropská charta místní samosprávy byla přijata ve Štrasburku dne 15. října 1985 ve francouzském a anglickém znění a Česká republika se k ní svým podpisem připojila 28. května 1998. Na základě článku 15 odst. 3 u nás vstoupila v platnost dne 1. září 1999.

V preambuli Evropské charty místní samosprávy se vyhláší, že zúčastněné členské státy Rady Evropy přihlížejí k cílu dosáhnout větší jednoty mezi členy, čehož je možné dosáhnout dohodami v oblasti správy, jsou si také vědomy, že „ (...) ochrana a posilování místní samosprávy různých evropských zemí je důležitým příspěvkem budování Evropy založené na zásadách demokracie a decentralizace moci.“⁴²

---

³⁹ *Dodatkový protokol* [online]. 2010 [cit. 2011-04-19]. Dostupný z WWW: <http://isap.vlada.cz/Dul/CESTY.NSF/91b9f824a0923e3bc1256dde0052230a/673c05a558563cf7802566d7002fff15?OpenDocument>

⁴⁰ *Evropská charta místní samosprávy* [online]. 2010 [cit. 2011-04-19]. Dostupný z WWW: http://www.asociacekraju.cz/vismo5/dokumenty2.asp?id_org=450022&id=69290

⁴¹ *Dodatkový protokol* [online]. 2010 [cit. 2011-04-19]. Dostupný z WWW: <http://isap.vlada.cz/Dul/CESTY.NSF/91b9f824a0923e3bc1256dde0052230a/673c05a558563cf7802566d7002fff15?OpenDocument>

⁴² *Evropská charta místní samosprávy* [online]. 2010 [cit. 2011-04-19]. Dostupný z WWW: http://www.asociacekraju.cz/vismo5/dokumenty2.asp?id_org=450022&id=69290

První část Evropské charty tvoří články, které popisují místní samosprávu vyjednanou v této Chartě a nesou tak její hlavní obsah a význam. Konkrétně články řeší ukotvení místní samosprávy ve vnitrostátním právním řádu a pokud možno i v ústavě a definují pojem místní samospráva jako „(...) právo a schopnost místních společenství v mezích daných zákonem na svou odpovědnost a v zájmu místního obyvatelstva upravovat a spravovat podstatnou část věcí veřejných.“⁴³ Charta obecně stanovuje rozsah jejich pravomocí, který má být stanoven zákony, převádění pravomocí a kdy s nimi mají být konzultovány otázky plánování a rozhodování, které se jich přímo dotýkají. Místní společenství mají možnost si určit vlastní organizační strukturu, která bude nejvíce vyhovovat jejich potřebám, stejně tak jako jejich personál, který by ale měl mít možnost zvyšování své kvalifikace a kariérního postupu. Charta dále stanovuje podmínky výkonu odpovědnosti na místní úrovni a správní dozor, který by měl v případech stanovených zákonem vykonávat kontrolu. Místním společenstvím je přiznáno právo na přiměřené vlastní finanční zdroje, jejich část musí pocházet z místních daní a poplatků. Tyto zdroje jsou určeny na plnění úkolů těchto společenství, proto by dotace neměly být zaměřeny pouze na konkrétní projekty, aby byla v rámci jejich působnosti svoboda je uplatňovat podle jejich uvážení. Důležitý je také článek opravňující místní společenství se sdružovat s jinými společenstvími i v jiných státech k plnění úkolů společného zájmu.

Ve druhé části charty jsou stanoveny závazky podepsaných stran. Jedná se o povinnost být vázán alespoň dvaceti odstavci části I Charty, z nichž alespoň deset musí být vybráno z odstavců, které Charta dává na výběr. Tyto zavazující odstavce musí být oznámeny při ratifikaci generálnímu tajemníkovi Rady Evropy. Ustanovení Charty jsou závazná pro všechny druhy místních společenství a podepsané strany jsou povinny poskytnout informace generálnímu tajemníkovi o všech dalších opatřeních, které v souvislosti s touto Chartou přijala.

Například Česká republika při ratifikaci této Charty učinila oznámení, že se cítí vázána dvaceti čtyřmi odstavci I. části, z toho třinácti odstavci v článku 12 odst. 1, ale necítí se vázána některými ustanoveními, například odstavcem o nutnosti získávání velmi kvalitního personálu, který pak bude mít další možnosti zvyšování své kvalifikace.⁴⁴

Třetí a poslední část Evropské charty místní samosprávy je věnována článkům týkajícím se procesu podpisu, ratifikace a vstupu v platnost, také možnosti označení území, na

---

⁴³ *Evropská charta místní samosprávy* [online]. 2010 [cit. 2011-04-19]. Dostupný z WWW: http://www.asociacekrajy.cz/vismo5/dokumenty2.asp?id_org=450022&id=69290

⁴⁴ *Evropská charta místní samosprávy* [online]. 2010 [cit. 2011-04-19]. Dostupný z WWW: http://www.asociacekrajy.cz/vismo5/dokumenty2.asp?id_org=450022&id=69290

kteřé se tato Charta bude vztahovat, a výpovědi od Charty. Zároveň stanovuje povinnost generálního tajemníka oznamovat členským státům Rady Evropy některé nové skutečnosti týkající se této Evropské charty.

2.3 Evropská charta hraničních a přeshraničních regionů

Dne 20. listopadu 1995 byla vyhlášena a 1. prosince téhož roku pozměněna již zmiňovaná *Evropská charta hraničních a pohraničních regionů*, podrobnější dokument, který stanovuje cíle přeshraniční spolupráce a strategická opatření, jak jich dosáhnout.

Preambule Evropské charty říká, že hranice mezi zeměmi jsou „jizvy dějin“, které je třeba postupně zjemňovat a odstraňovat. Spolupráce je důležitá nejen z pohledu zlepšování infrastruktury, kultury nebo hospodářství perifernějších regionů, ale také pro zlepšení kvality života místních obyvatel a lepší porozumění mezi sousedy. Celoevropská, národní, regionální i přímá aktivita obyvatelstva by tak měla přispět k udržení míru, svobody, ochrany etnických a národních menšin a vůbec při soužití evropského obyvatelstva a menšin.

Evropská charta nám také osvětluje historicko-politické pozadí vývoje v Evropě ve vztahu k regionálnímu vývoji a spolupráci v hraničních oblastech. Vystihuje fakt, že v minulosti docházelo k umělému politickému rozdělení oblastí hranicemi, takže se tyto části na opačné straně hranice nakonec odcizily. Z politického hlediska došlo v Evropě v druhé polovině 20. století ke dvěma výrazným trendům: v západních zemích to bylo postupné oslabování významu vnitřních hranic (můžeme uvést například země Beneluxu), takže se posunuly vnější hranice těchto států směrem ven ke třetím státům, a demokratizační proces ve střední a východní Evropě, na který západní země reagovaly snahami o navázání kulturních, politických a hospodářských kontaktů.

Evropská charta dále vyjmenovává pět cílů evropské přeshraniční spolupráce, které jsem uvedla v první kapitole. Lze je shrnout jako podpora přeshraniční integrace v hospodářské ale i sociální a kulturní oblasti života k přiměřenému vyrovnání rozdílů a podpoře dobrých mezilidských vztahů.

V části o opatřeních, které Evropská charta vyhlašuje, navrhuje konkrétnější kroky, které by byly vhodné na podporu přeshraniční spolupráce v několika problematických okruzích. Pro zintenzivnění trvalého územního rozvoje a regionální politiky doporučuje mimo jiné průběžné vypracovávání analýz a vedení katalogu problémů, sestavení směrnic a regionálních plánů zaměřených na příhraniční rozvoj, intenzivní koordinaci těchto plánů a

také větší účast samotných občanů, obcí a hraničních regionů na všech místně důležitých plánech a opatřeních.

V otázce zlepšení hospodářství a infrastruktury řeší vícero podrobnějších oblastí. Za důležité považuje oboustrannou koordinaci a odstranění překážek omezujících hraniční regiony ve formě hospodářských a sociálních norem a opatření. Protože hraniční regiony jsou situovány v periferních oblastech a často je zde nedostatečné propojení infrastrukturou ke zbytku státu, pro lepší zapojení těchto oblastí je nezbytné také zlepšení dopravní dostupnosti pro osoby i zboží. Tato nevýhoda příhraničních regionů může také být odstraněna vybudováním lepší komunikační sítě a výměnou informací například mezi výzkumnými ústavami, univerzitami a dalšími institucemi. Dalšími opatřeními pro zlepšení hospodářské situace mohou být podpora malých a středních podniků, aktivita a řešení problémů na trhu práce nebo například výuka jazyků a možnost rekvalifikace pro uplatnění v sousedním státě. V oblasti hospodářství také Charta nemohla vynechat otázku vylepšení sítí služeb a sociálních zařízení nebo ochranu životního prostředí.

Evropská charta hraničních a příhraničních regionů také neopomněla problém přecházení hranic a navrhuje opatření pro usnadnění a zrychlení přechodu především pro osoby, které míří do sousedního státu často a pravidelně, například za prací. Pro lepší integraci a vzájemné porozumění mezi obyvateli sousedních států je významné také poznání cizí kultury a zvyklostí, které pomohou posílení vzájemné důvěry a respektování cizí etnické a národnostní menšiny. Vzájemné poznávání se může uskutečnit vydáváním publikací a vyučovacích materiálů, partnerstvím konkrétních obcí, spoluprací kostelů, škol a dalších organizací, kooperací médií nebo pořádáním různých sportovních akcí, odborných jednání a mnoho dalších aktivit.

Pro všechny tyto možnosti zlepšení situace hraničních regionů a spolupráce mezi nimi je důležité také právní a organizační ukotvení. Tato opatření musí být realizována na národní, regionální i místní úrovni. Z národního hlediska je možné využití Evropské rámcové úmluvy o přeshraniční spolupráci, která vyjadřuje první obecná ustanovení pro všechny země, které ji podepsaly, nebo samozřejmě také vyjednání bilaterální nebo multilaterální dohody mezi konkrétními státy o přeshraniční spolupráci regionálních a místních územních jednotek. Vlastní iniciativou hraničních regionů se můžou vytvořit různé přeshraniční organizace, vytvořit prostor pro účast občanů dotčených stran na řízení nebo vytvořit přeshraniční poradny a další.

Evropská charta je uzavřena krátkých výhledem do vývoje v budoucnosti, do 21. století. Vyjadřuje přesvědčení, že hraniční a přeshraniční regiony budou hrát velkou roli při srůstání a spojování Evropy. Svůj význam prokážou hlavně při zlepšování lidské soudržnosti a respektování zásad partnerství, zapojení aktivní účasti občanů, politiků i organizací na přeshraniční spolupráci a „(...) vyrovnání, toleranci a rovnocennost i přes odlišnost partnerů, sociální, kulturní hospodářská a kooperační spojení až k přeshraniční integraci při dodržování státní suverenity.“⁴⁵ Charta pak opět vybízí ke spolupráci a apeluje na všechny ke společnému jednání k dosažení „Evropy bez hranic“.

Vyhlášené cíle i další odstavce Evropské charty hraniční a přeshraniční spolupráce se soustřeďují především na myšlenku rozšíření integrace a posílení hospodářství zaostalejších regionů. Přestože se může zdát, že tato tendence by mohla vést ke snížení významu suverenity státu. Nicméně pokud někdy dojde k oslabení významu národních států, euroregiony jako jedna z opatření by mohly hrát svou roli. Euroregiony samy by ale nemohly pravomoci státu ovlivnit tou měrou, že by se mohly cítit ohrožené, protože zabírají pouze určitou část státu a také se musí řídit legislativou a rozhodnutími státních orgánů, takže ty mají stále velkou možnost do jejich fungování zasahovat.

---

⁴⁵ *Evropská charta hraničních a příhraničních regionů* [online]. 2010 [cit. 2011-04-18]. Dostupný z WWW: <http://isap.vlada.cz/Dul/CESTY.NSF/91b9f824a0923e3bc1256dde0052230a/a1dc8b478976c2e5802566d7004d532f?OpenDocument>

3 Iniciativy na podporu přeshraniční spolupráce

Iniciativy společenství jsou zřízeny jako specifické programy, které mají zadanou oblast spolupráce a podílí se nebo podporují jiné programy Evropského společenství.⁴⁶ Nejznámější a nejobsáhlejší iniciativou je Interreg, v současnosti probíhá program Interreg IV.

Iniciativy velmi úzce souvisí a navazují na priority a cíle, které Evropská unie pro dané období vyhlásila. Nejprve bych se tedy chtěla zabývat těmito Cíly a celkovou strategickou vizí EU.

Pro euroregiony je nejdůležitější Cíl 3 ohledně evropské územní spolupráce, který je zaměřen přímo na rozvoj euroregionů, ale nemůžeme opomenout ani ostatní Cíle, ze kterých mohou čerpat finanční prostředky všechny regiony, tedy samozřejmě i ty regiony zapojené do euroregionů, a přispívat tak k rozvoji hospodářství na jejich území.

3.1 Strategická vize

Na každé období vyhláší Rada Evropské unie *Strategické obecné zásady Společenství pro hospodářskou a sociální soudržnost* (HSS). Na období let 2007 – 2013 byly schváleny dne 6. října 2006. Strategické obecné zásady vymezují rámec, jakým způsobem a na jaké cíle se bude celé toto období čerpat prostředky z Evropského fondu pro regionální rozvoj (ERDF), Evropského sociálního fondu (ESF) a Fondu soudržnosti v členských státech Evropské unie.⁴⁷ Pro roky 2007 – 2013 bylo vyčleněno na národní a regionální programy 308 miliard EUR. Tato částka tvoří téměř 36 procent rozpočtu celé Evropské unie a je to druhá největší položka hned po finančních prostředcích určených do zemědělství. Na ČR z tohoto obnosu připadá zhruba 675 miliard korun.⁴⁸

Podle vyhlášených Strategických obecných zásad budou prostředky na programy podporované politikou soudržnosti směřovat do tří prioritních oblastí nazvaných Konvergence, Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost a Evropská územní spolupráce.

Tyto obecné zásady slouží dále k tomu, aby státní orgány zemí na ně navázaly a sestavily vlastní národní strategické priority a plánování pro toto období. Tento dokument se

---

⁴⁶*Iniciativy Společenství* [online]. 2010 [cit. 2011-04-24]. Dostupný z WWW: <http://www.strukturalni-fondy.cz/Glosar/I/Iniciativy-Spolecenstvi>

⁴⁷*Strategické obecné zásady Společenství* [online]. 2010 [cit. 2011-04-22]. Dostupný z WWW: <http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/baba0790-c40d-4727-9230-b89540103c68/Strategicke-obecne-zasady-Spolecenstvi---ceska-ver>

⁴⁸*Rozpočet EU* [online]. 2010 [cit. 2011-04-25]. Dostupný z WWW: <http://www.euroskop.cz/8960/5358/clanek/ek-zahajila-reformu-politiky-soudrznosti/>

nazývá Národní strategický referenční rámec a Česká republika jej vyhlásila v červenci 2007.⁴⁹

V následující tabulce můžeme vidět finanční prostředky vyhrazené Evropskou unií na realizaci programů jednotlivých priorit a jejich podíl na celkové částce pro všech 27 členů Eu a zvláště pro Českou republiku. Z tabulky je patrné, že velká většina finančních prostředků je věnována projektům zaměřeným na sbližování členských států Evropské unie. V ČR je tomuto principu věnován ještě větší podíl finančních prostředků, než je na něj procentuálně vyhrazeno pro celou Evropu.

Tab. 5: Rozdělení prostředků fondů EU v období 2007—2013

Cíl	Fondy pro EU27		Fondy pro ČR	
Konvergence	283 mld. €	81,54%	25,88 mld. €	96,98%
Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost	54,96 mld. €	15,95%	419,09 mil. €	1,56%
Evropská územní spolupráce	8,72 mld. €	2,52%	389,05 mil. €	1,46%
Celkem	347 mld. €	100,00%	26,69 mld. €	100,00%

Zdroj: <http://www.strukturalni-fondy.cz>

3.1.1 Konvergence

Cíl konvergence, neboli sbližování, je ve Třetí zprávě o ekonomické a sociální soudržnosti blíže rozvedena jako „(...) podpora růstu a tvorby pracovních míst v nejméně rozvinutých členských státech a regionech.“⁵⁰ Rozvoj v zaostalejších regionech evropských zemí je velmi důležitý pro smazání nebo alespoň zmenšení rozdílů mezi rozvinutými a méně rozvinutými nebo venkovskými regiony. Tento cíl se konkrétně týká regionů na úrovni NUTS 2, jejichž HDP na obyvatele je nižší než 75 procent průměru ve Společenství. Nárok za čerpání z fondů mají také státy, jejichž hrubý národní důchod na obyvatele je nižší než 90 procent celoevropského průměru.

⁴⁹ *Národní strategický referenční rámec ČR 2007 – 2013* [online]. 2010 [cit. 2011-04-20]. Dostupný z WWW: <http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/197f55c7-ffeb-4f5c-ab81-26237ef6eaf1/Narodni-strategicky-referencni-ramec-CR-2007%E2%80%942013->

⁵⁰ *Třetí zpráva o ekonomické a sociální soudržnosti* [online]. 2010 [cit. 2011-04-20]. Dostupný z WWW: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/reports/pdf/cohesion3/cohesion3_conclusion_cs.pdf

Priorita konvergence se týká hlavně Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropského sociálního fondu a Kohezního fondu. Budou podporovány například programy se zaměřením na modernizaci hospodářské struktury pomocí lepších možností komunikace, zaváděním inovací a lepší spoluprací mezi výzkumnými ústavami a průmyslem. Dále to bude podpora ochrany životního prostředí, rozšiřování a modernizace nejen dopravní infrastruktury nebo posílení národní a regionální administrativy. Programy ESF by měly být zaměřené na zlepšování kvalifikace lidského kapitálu a poskytování kvalitního vzdělávání.⁵¹

V České republice mohou z fondů přiřazených prioritě konvergence čerpat všechny regiony soudržnosti kromě Hlavního města Prahy.⁵²

3.1.2 Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost

Smysl této priority spočívá hlavně v předvídání a podpoře změn. Dnešní moderní svět se musí vypořádávat s mnoha ekonomickými i společenskými změnami, které rychle postupují dopředu, jako jsou například globalizace obchodu, přesun k ekonomice a společnosti založené na znalostech nebo různé společenské tendence a změny, například stárnutí obyvatelstva, rostoucí migrace a zároveň problémy se sociální integrací do společnosti. Evropská unie má důležitou roli při pomoci se s těmito globálními změnami vyrovnat a přizpůsobit se jim. K tomuto cíli mají sloužit dva přístupy: na regionální a národní úrovni, proto slouží pro regiony zařazené do kategorie NUTS 1 nebo NUTS 2, které přesáhly limity určené pro čerpání ze zdrojů určených na prioritu konvergence.

Regionální programy by měly pomoci předvídat změny v méně vyvinutých oblastech a regionech a formovat jejich konkurenceschopnost a atraktivitu v závislosti na jejich specifických sociálních a hospodářských podmínkách. Jediným zdrojem finančních prostředků pro tuto úroveň podpory je ERDF.

Politika soudržnosti v národních programech by měla být směřována tak, aby „*(...)pomáhala lidem předvídat hospodářské změny a přizpůsobit se jim v souladu s politickými prioritami evropské strategie zaměstnanosti podporou politik zaměřených na úplnou zaměstnanost, kvalitu a produktivitu v práci a sociální integraci.*“⁵³ V rámci národních programů pro zlepšení zaměstnanosti je vyhlášeno zaměření na tři priority, které mají největší

---

⁵¹ *Třetí zpráva o ekonomické a sociální soudržnosti* [online]. 2010 [cit. 2011-04-20]. Dostupný z WWW: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/reports/pdf/cohesion3/cohesion3_conclusion_cs.pdf

⁵² *Regionální politika EU* [online]. 2010 [cit. 2011-04-22]. Dostupný z WWW: <http://www.strukturalni-fondy.cz/Informace-o-fondech-EU/Regionalni-politika-EU>

⁵³ *Třetí zpráva o ekonomické a sociální soudržnosti* [online]. 2010 [cit. 2011-04-20]. Dostupný z WWW: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/reports/pdf/cohesion3/cohesion3_conclusion_cs.pdf

účinek a význam pro tuto strategii. Jsou jimi zvyšování přizpůsobivosti pracovníků a podniků investicemi do celoživotního vzdělávání, přilákání a udržení více lidí v zaměstnání a zvyšování pracovního potenciálu pro občany s většími potížemi, jako jsou etnické menšiny nebo lidé s tělesným postižením. Finanční prostředky pro tyto programy může poskytovat Evropský sociální fond.⁵⁴

V ČR může z těchto fondů čerpat region soudržnosti Hl. m. Praha.⁵⁵

Následující obrázek je mapa Evropy, na které je vyznačeno, které regiony splňují požadavky určené pro regiony do Cílů 1 a 2 - konvergence a regionální konkurenceschopnosti a zaměstnanosti. Červenou barvou jsou označeny regiony, které jsou zapojeny do financování z fondů určených pro konvergenci regionů, světle červenou jsou vybarveny ty, které by splnily požadavek HDP na hlavu nižší než 75 % před tím, než došlo k rozšíření Unie na 25 států. Pro ně jsou taky vymezené finanční prostředky, přestože podle daných kritérií na ně nemají nárok kvůli tomu, aby se zamezilo drastickému přechodu před a po rozšíření Evropské unie v roce 2004. Regiony s výraznou zelenou barvou také náleží do zvláštního přechodového režimu do konce současného období. Tyto regiony NUTS 2 v předchozím období spadaly pod Cíl 1, ale jejichž HDP překročilo hranici 75 %, když měla EU ještě 25 členů. Světle zelené jsou zbývající regiony, které překročily limity pro Cíl 1, a jsou zařazeny do programů v rámci Cíle konkurenceschopnosti a zaměstnanosti.⁵⁶

Z obrázku je jasně patrné, že regiony, které spadají pod vyhlášený Cíl konvergence, se nacházejí hlavně ve střední a východní Evropě, také ve státech jižní Evropy a některých okrajových regionů ve Velké Británii. Vzhledem k faktu, že jako kritérium tohoto Cíle byl vybrán ekonomický ukazatel HDP na obyvatele a tyto regiony jej mají nižší než stanovenou hodnotu, označené regiony jsou tedy z tohoto pohledu nejméně rozvinuté v Evropě. V rozpočtu evropské regionální politiky byl na tento cíl vymezen největší podíl finančních prostředků určených k čerpání do projektů (viz. Tabulka 5), a proto můžeme konstatovat, že Evropská unie skutečně nejvíce podporuje méně rozvinuté regiony tak, aby se zmenšily rozdíly v jejich hospodářské rozvinutosti oproti ostatním regionům v Evropské unii. Dokazuje

---

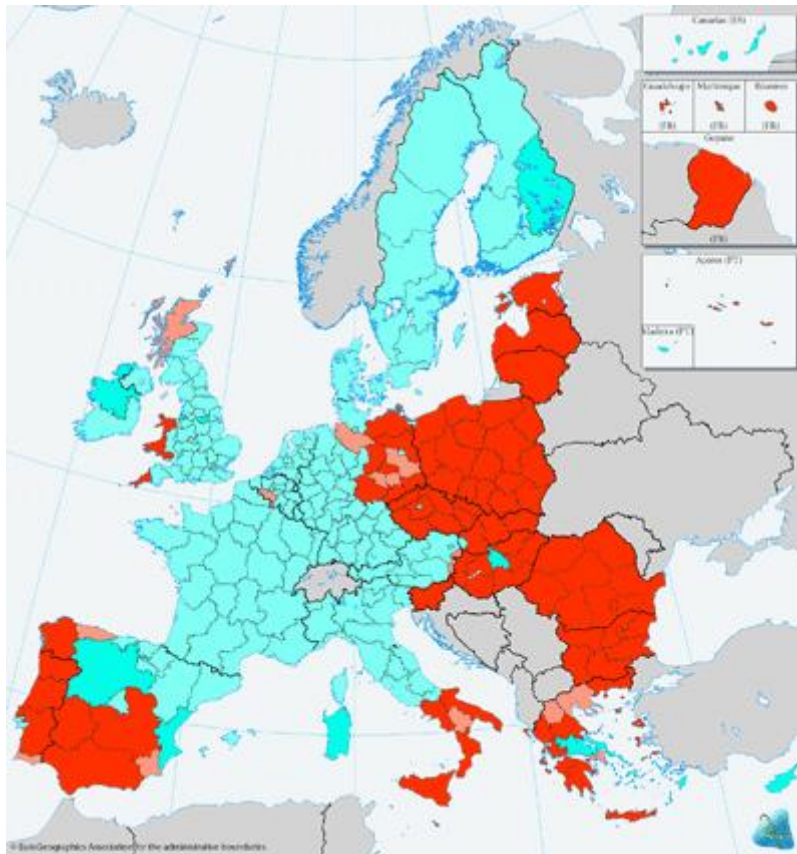
⁵⁴ *Třetí zpráva o ekonomické a sociální soudržnosti* [online]. 2010 [cit. 2011-04-20]. Dostupný z WWW: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/reports/pdf/cohesion3/cohesion3_conclusion_cs.pdf

⁵⁵ *Regionální politika EU* [online]. 2010 [cit. 2011-04-22]. Dostupný z WWW: <http://www.strukturalni-fondy.cz/Informace-o-fondech-EU/Regionalni-politika-EU>

⁵⁶ *Infoforegio* [online]. 2010 [cit. 2011-04-23]. Dostupný z WWW: http://ec.europa.eu/regional_policy/policy/region/index_en.htm

tím tedy svou snahu o integraci a podporu hlavně slabších regionů tak, aby se Evropa stala hospodářsky vyspělejší a jednotnější.

Obrázek 2: Regiony splňující požadavky Cílů 1 a 2

Zdroj: <http://ec.europa.eu>

3.1.3 Evropská územní spolupráce

Třetí strategická priorita pro regionální rozvoj je zaměřená na podporu harmonického a vyváženého rozvoje území Evropské unie. Je výslovně zaměřena na rozvoj spolupráce na nadnárodní, přeshraniční a meziregionální úrovni, týká se tedy zvláště problematiky euroregionů a přeshraniční spolupráce, která by měla pomoci prohloubit evropskou integraci. Přeshraniční spolupráce by se měla týkat všech regionů úrovně NUTS 3 podél všech hranic, vnitřních i vnějších, kontinentálních i přímořských (jejichž vzdálenost mezi sebou by ale neměla přesahovat 150 kilometrů). „Cílem by bylo podporovat společná řešení společných

problémů mezi sousedními úřady, jako je městský, venkovský a pobřežní rozvoj a rozvoj hospodářských vztahů a vytváření sítí malých a středních podniků."⁵⁷

Pro podpory územní spolupráce má Evropská komise v úmyslu zřídit nový úřad v evropském systému spolupráce, který by umožňoval řešení častých právních a administrativních problémů členských států, regionů a místních úřadů při realizaci programů přeshraniční spolupráce. Tento úřad by tím získal pravomoci vykonávat některé činnosti místo státních úředníků.

Dalším opatřením plánuje Komise zřídit Nástroj nového sousedství, užitečný v přeshraniční spolupráci poskytováním podpory a svých zkušeností, čímž bude přispívat budování partnerství, víceleté programování a spolufinancování projektů.

Na závěr Komise znovu vyzývá regiony k lepší meziregionální spolupráci, na což budou muset regiony nutně věnovat také část svých prostředků na lepší komunikaci a výměnu zkušeností a dobré praxe mezi sousedními regiony.⁵⁸

Tato priorita je financována z Evropského fondu pro regionální rozvoj a v ČR pod něj spadají všechny regiony.⁵⁹ Pro tento Cíl byly vyhlášeny dva síťové programy: ESPON 2012 a INTERACT II, jejichž náplň vysvětlím dále.

Níže uvádím mapu, na které jsou zobrazeny všechny příhraniční regiony na území členských států Evropské unie, které se zapojují v přeshraniční spolupráci a jichž se tedy týká vyhlášená strategie pro evropskou územní spolupráci. Na mapě si můžeme všimnout, že jsou označené i některé regiony ležící u hranic se státem, který není členem EU. Například je to region na jihu Španělska spolupracující s Marokem nebo všechny regiony okolo Švýcarska. Na těchto územích se také nacházejí euroregiony, ale nárok na čerpání dotací na jejich podporu a vývoj mají pouze části ležící uvnitř hranic EU. Do Cíle 3 jsou zapojeny, protože Evropská komise tento program vyhlásila pro všechny příhraniční regiony, včetně těch na vnějších hranicích. Přeshraniční spolupráce i s regiony ležícími mimo EU je pro rozvoj regionu výhodná a přínosná, a tak by měla dostávat finanční pomoc na její podporu.

---

⁵⁷ *Třetí zpráva o ekonomické a sociální soudržnosti* [online]. 2010 [cit. 2011-04-20]. Dostupný z WWW: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/reports/pdf/cohesion3/cohesion3_conclusion_cs.pdf

⁵⁸ *Třetí zpráva o ekonomické a sociální soudržnosti* [online]. 2010 [cit. 2011-04-20]. Dostupný z WWW: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/reports/pdf/cohesion3/cohesion3_conclusion_cs.pdf

⁵⁹ *Regionální politika EU* [online]. 2010 [cit. 2011-04-22]. Dostupný z WWW: <http://www.strukturalni-fondy.cz/Informace-o-fondech-EU/Regionalni-politika-EU>

Obrázek 3: Regiony přeshraniční spolupráce Cíle 3

Zdroj: <http://ec.europa.eu>

3.2 ESPON 2013

Operační program ESPON 2012 byl vyhlášen za účelem výzkumu, sběru a analýzy v oblasti územního plánování a regionálního rozvoje. Jedná se o program, které má hlavně pomoci poskytovat informace důležité pro lepší plánování a přijímání rozhodnutí na základě analýzy existující situace a uskutečněného pokroku. Zkratka ESPON pochází z anglického názvu European Spatial Planning Observation Network a do češtiny se překládá jako Evropská monitorovací síť pro územní rozvoj a soudržnost.⁶⁰ Data získaná díky tomuto programu jsou veřejně přístupná na jejich internetových stránkách, takže mohou sloužit nejen vědcům nebo politikům, ale také například studentům nebo jakýmkoliv dalším občanům.

⁶⁰ ESPON [online]. 2010 [cit. 2011-04-26]. Dostupný z WWW: <http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/315f1db6-9a43-4563-85f0-e086cce7e50c/ESPON-2013>

Do tohoto programu je zapojeno všech 27 členských zemí Evropské Unie navíc s několika partnerskými zeměmi – Islandem, Lichtenštejnskem, Norskem a Švýcarskem. Program má rozpočet 47 mil. eur, kterým je skrz ERDF hrazeno 75 procent projektu, a na financování zbývající čtvrtiny se podílí všechny participující země.⁶¹

Program si stanovil pět priorit, na které bude směřovat svou podporu. První prioritou je aplikovaný výzkum územního rozvoje, konkurenceschopnosti a soudržnosti, jejímž obsahem je dokumentace údajů o místním rozvoji, trendech nebo důsledcích politických zásahů s důrazem na možnosti a výzvy regionů, které by jim umožnily se rozvíjet. Sbíráni dat není omezeno na žádné téma, proto tak získáváme údaje ze všech možných oblastí a můžeme regiony porovnávat a analyzovat. Další prioritou jsou analýzy zaměřené na poptávku uživatelů, které by měly sloužit především pro dobře informovaná politická rozhodnutí na místní, regionální, přeshraniční i národní úrovni. Pro plnění těchto priorit je důležité také vytvoření vědecké základny a nástrojů, která by podpořila efektivní plánování regionální politiky. Priorita kapitalizace, vlastnictví a účasti je popsána jako zapojení všech zainteresovaných stran, vědců i politiků, do diskuze a zavedení získaných informací do územního rozvoje. Poslední priorita není tematicky zaměřená, spočívá v technické pomoci, analytické posile a komunikaci, aby všechny předchozí priority mohly být naplněny.⁶²

Tento program je přínosný díky své snaze nejen získávat a analyzovat informace, ale také je zapojit skutečného života, kde mají příležitost pomoci politikům a dalším činitelům s rozhodovací pravomocí utvořit opatření na míru reálné situaci. Důležitý je také meziregionální kontext, který umožňuje srovnání se situací v jiné zemi a analýzu změn, které k těmto skutečnostem vedly.

3.3 INTERACT II

Program INTERACT II je určen pro interní použití v Cíli evropské územní spolupráce, má pomoci v kooperaci za účelem lepšího a jednoduššího fungování programů a iniciativ, které pod něj spadají. Jeho rozpočet tvoří 40 mil. eur, na kterém se 85 procenty podílí ERDF a 15 procenty členské země EU spolu se Švýcarskem a Norskem, které se také zapojily. Existují čtyři kontaktní centra spravující určitou oblast zemí, tato centra se nacházejí ve Finsku,

---

⁶¹ *Program ESPON* [online]. 2010 [cit. 2011-04-26]. Dostupný z WWW: http://www.espon.eu/main/Menu_Programme/

⁶² *Priority ESPON* [online]. 2010 [cit. 2011-04-26]. Dostupný z WWW: http://www.espon.eu/main/Menu_Programme/Menu_Priorities/

Španělsku, Rakousku a Dánsku. Jejich řídicí centrum a sekretariát mají sídlo v Bratislavě na Slovensku.⁶³

Tento program poskytuje praktickou pomoc, vzdělání a rady v mnoha oblastech správy, které se dotýkají vedení evropské územní spolupráce, například techniky vedení, problematiku financí, evropské regulace nebo komunikace. Dále zajišťují zřizování vnitřních sítí, které usnadňují diskuzi a spolupráci na aktuálních tématech.

3.4 Iniciativa Interreg

Prvním z nástrojů podporujících rozšíření a zlepšení přeshraniční spolupráce v Evropě byla iniciativa Interreg započatá v roce 1990. Tato iniciativa se neustále rozšiřuje, k jejímu programu se přidává stále více evropských zemí.⁶⁴ Česká republika se připojila roku 2004, když vstoupila do Evropské unie. Interreg získává nejvíce finančních prostředků ze zdrojů EU, konkrétně jeho fungování je hrazeno z Evropského fondu pro regionální rozvoj v rámci cíle 1 s orientací na menší neinfrastrukturní projekty.⁶⁵

Tato iniciativa je vyhlášena vždy na určité období a po vypršení je vyhlášena nová. Na začátku, mezi lety 1991 – 1993 se Interreg (dnes pro přehlednost označovaný jako Interreg I) soustřeďoval na pouze přeshraniční spolupráci s cílem podporovat integrovaný regionální rozvoj příhraničních regionů.⁶⁶ V tomto cíli pokračovala navazující iniciativa Interreg IIA v letech 1994 – 1999, později Interreg IIIA od 1999 do 2006, na který dnes navázal Interreg IVA. Interreg IIB se ve stejném období jako Interreg IIA zaměřoval na zlepšování energetické sítě v některých regionech Řecka, Itálie, Španělska a Portugalska.⁶⁷ V letech 1994 – 1999 také fungoval Interreg IIC, mířený na regionální a místní rozvoj a plánování, včetně plánování vodních zdrojů pro prevenci sucha a dále. Pro další období se od něj odvíjely Interreg IIIB a IIIC.

Z období, ve kterém platil Interreg III, je pro nás nejvýznamnější Interreg IIIA vyhrazený na přeshraniční spolupráci, na podporu příhraničních regionů v městských i

---

⁶³ INTERACT [online]. 2010 [cit. 2011-04-26]. Dostupný z WWW: http://www.interact-eu.net/about_us/about_interact/22/2911

⁶⁴ VALÁŠKOVÁ, T. Vymezení euroregionů v kontextu přeshraniční spolupráce. In: *Euroregiony, státní správa a samospráva*, Praha: Ústav geoniky AV ČR, 2005, s. 93

⁶⁵ *Průvodce fondy Evropské unie*, zpracoval Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky, Praha: Odbor vnějších vztahů, Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky [online]. 2004 [cit. 2011-04-20]. Dostupný z WWW: [Http://aplikace.msmt.cz/PDF/BHpruvodce_fondy_EU.pdf](http://aplikace.msmt.cz/PDF/BHpruvodce_fondy_EU.pdf)

⁶⁶ PEKOVÁ, J. Význam příhraniční spolupráce v rámci euroregionů v kontextu regionální a strukturální politiky. In: *Euroregiony, státní správa a samospráva*, Praha: Ústav geoniky AV ČR, 2005, s. 63

⁶⁷ *Interreg IIB* [online]. 2010 [cit. 2011-04-23]. Dostupný z WWW: http://ec.europa.eu/regional_policy/interreg3/inte2/inte2b.htm

venkovských oblastech. Soustředovala se na rozvoj podnikatelského prostředí pro malé a střední podniky, zvýšení zaměstnanosti, lepší využití dostupných lidských zdrojů a jejich vzdělávání, podporu komunikace a sbližování mezi sousedními zeměmi, ochranu životního prostředí a další.⁶⁸

Interreg IIB byl soustředěn na mezinárodní spolupráci, při které se měly národní, regionální i místní společenství sdružovat do větších jednotek, aby se tak lépe podařilo přiblížit se myšlence evropské integrace.⁶⁹ Za stejným účelem byl zřízen i Interreg IIIC, který byl ale určen pro meziregionální spolupráci. Na této úrovni bylo usilováno hlavně o lepší výkonnost regionálních orgánů, které se mělo docílit zlepšením komunikace a výměnou informací a zkušeností mezi regiony.⁷⁰

Česká republika se mohla do iniciativy Interreg zapojit až po svém přistoupení k Evropské unii 1. května 2004, zúčastnila se proto jen Interreg IIIA a IIIC. Pod iniciativu Interreg IIIA soustředila svoje aktivity do pěti operačních plánů – na spolupráci mezi ČR a Bavorskem, Saskem, Rakouskem, Polskem a Slovenskem, regionů pod klasifikací NUTS 3.⁷¹

Česká republika se podílela také na Interreg IIIC, kdy se podílela na podpoře programů meziregionální spolupráce usilujících o zkvalitnění spolupráce veřejné správy, měst a dalších forem.⁷² ČR bylo na období 2004 – 2006 dána k dispozici částka 68,67 mil eur, z toho největší podíl objemu bylo určeno k čerpání v Interreg IIIA – zhruba 80 procent, 14 procent na nadnárodní spolupráci a zbylých 6 procent na spolupráci mezi regiony.⁷³

3.4.1 Interreg IV

V současnosti probíhá iniciativa Interreg IVA – C, které bude platné až do roku 2013. Všechny tyto varianty respektují Cíle politiky soudržnosti, které vyhlásila Evropská komise a které jsou podrobněji popsány výše, některé jich plní více, některé pouze jeden z Cílů.

---

⁶⁸ PEKOVÁ, J. Význam příhraniční spolupráce v rámci euroregionů v kontextu regionální a strukturální politiky. In: *Euroregiony, státní správa a samospráva*, Praha: Ústav geoniky AV ČR, 2005, s. 64

⁶⁹ *Interreg III* [online]. 2010 [cit. 2011-04-23]. Dostupný z WWW: http://ec.europa.eu/regional_policy/interreg3/abc/abc_en.htm

⁷⁰ *Interreg III* [online]. 2010 [cit. 2011-04-23]. Dostupný z WWW: http://ec.europa.eu/regional_policy/interreg3/abc/abc_en.htm

⁷¹ NETOLICKÝ, V. *Euroregiony*, Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2007, s. 50 - 51

⁷² PEKOVÁ, J. Význam příhraniční spolupráce v rámci euroregionů v kontextu regionální a strukturální politiky. In: *Euroregiony, státní správa a samospráva*, Praha: Ústav geoniky AV ČR, 2005, s. 64

⁷³ *Průvodce fondy Evropské unie*, zpracoval Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky, Praha: Odbor vnějších vztahů, Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky [online]. 2004 [cit. 2011-04-20]. Dostupný z WWW: [Http://aplikace.msmt.cz/PDF/BHpruvodce_fondy_EU.pdf](http://aplikace.msmt.cz/PDF/BHpruvodce_fondy_EU.pdf)

Program Interreg IVA je zaměřen specificky na regiony Severní Irsko, Hraniční region Irsko a Západní Skotsko, kde se snaží odstranit nebo alespoň zmírnit ekonomické a společenské problémy a rozdíly plynoucí z existence hranic mezi těmito regiony. V jeho rámci jsou stanoveny dvě priority, spolupráce za účelem dosažení více prosperujícího a samostatnějšího přeshraničního regionu.⁷⁴

Zatímco Interreg IVA je zaměřen na Irsko, IVB je určen pro všechny pobřežní státy ležící u Atlantského oceánu nebo Baltského moře. Program pro oblast Atlantického oceánu si stanovil za priority podporu a rozšiřování mezinárodních informačních sítí, ochranu mořského a pobřežního životního prostředí, zlepšení dostupnosti a vnitřního propojení a mezinárodní spolupráce při trvale udržitelném místním a regionálním rozvoji.⁷⁵ Priority oblasti okolo Baltského moře jsou vyhlášeny jako podpora inovací, vnitřní i vnější dostupnost, Baltské moře jakožto dlouhodobý zdroj a atraktivní a konkurenceschopné města a regiony. V rámci obou těchto programů je možné si zažádat o finanční zdroje na projekty splňující vyčleněné priority.

Poslední iniciativa Interreg IVC, která navazuje na Interreg IIIC z předchozího období, nemá žádné geografické omezení, je dostupná a také je využívána ve všech členských zemích Evropské unie. Interreg IVC si určil dvě programové priority: inovace a znalostní ekonomie a životní prostředí a prevence rizik. Priorita 1 je stanovena na základě Lisabonské strategie,⁷⁶ přijaté roku 2000, která si stanovila za cíl být v roce 2010 nejdynamičtější a nejvíce konkurenceschopnou ekonomikou na světě respektující princip ochrany životního prostředí a sociální soudržnosti.⁷⁷ Tohoto cíle se bude snažit dosáhnout zapojením regionálních a místních úřadů do výměny a sdílení znalostí a zkušeností mezi všemi regiony Evropské unie tak, aby se srovnaly rozdíly mezi nimi. Druhá priorita souvisí s Gothenburskou strategií zaměřující se na trvale udržitelný rozvoj v zemích Evropské unie. Vyjadřuje snahu o zlepšení životního prostředí a zvýšení přitažlivost regionů využitím lepší výměny informací a zkušeností.

78

---

⁷⁴ *Interreg IVA* [online]. 2010 [cit. 2011-04-23]. Dostupný z WWW: <http://www.seupb.eu/programmes2007-2013/interregivaprogramme/interregoverview.aspx>

⁷⁵ *Interreg IVB* [online]. 2010 [cit. 2011-04-23]. Dostupný z WWW:

<http://www.marine.ie/home/funding/InternationalFunding/InterregIV/Interreg+IVB+-+Trans-national.htm>

⁷⁶ *Interreg IVC* [online]. 2010 [cit. 2011-04-23]. Dostupný z WWW: http://i4c.eu/programme_priorities.html

⁷⁷ *Lisabonská strategie* [online]. 2010 [cit. 2011-04-24]. Dostupný z WWW: <http://www.strukturalni-fondy.cz/Glosar/L/Lisabonska-strategie>

⁷⁸ *Interreg IVC* [online]. 2010 [cit. 2011-04-23]. Dostupný z WWW: http://i4c.eu/programme_priorities.html

Závěr

Cílem mé práce bylo přehledně zpracovat směřování euroregionů v současné době, ve vztahu s aktuálně vyhlášenými opatřeními a strategiemi Evropské unie. Podala jsem tedy přehled nejdůležitějších platných smluv a programů, které mají v současném období let 2007 – 2013 za úkol podporu přeshraniční spolupráce

Euroregiony nemají jednotnou strukturu, přestože nesou mnoho společných znaků. Právě tento prvek jim umožňuje lépe vystihnout specifika svých členských regionů a přizpůsobit jim své strategie a programy spolupráce. Přeshraniční spolupráce by se neměla zaměřovat pouze na hospodářský rozvoj, ale měla by sloužit také lepšímu poznání a sblížení se sousedními zeměmi a vytvořit tak lepší a rovnější podmínky pro pracovní, kulturní a společenský život občanů. Za tímto účelem také Evropská unie vynakládá velký objem finančních prostředků, jejichž čerpání z fondů je možné v rámci mnoha projektů a iniciativ. Upravuje také obecné podmínky podpory euroregionů a závazek k tomuto cíli dále směřovat.

Práce při získávání informací o tématu euroregionů a přeshraniční spolupráce byla pro mne velmi přínosná, protože jsem tak mohla lépe pochopit snahy a cíle integrace Evropské unie. Chtěla bych se tomuto tématu věnovat i nadále a sledovat jeho vývoj v budoucnosti.

Summary

My diploma thesis is written on the Policy of the European Union in relation to Euroregions. The target of this paper is to describe current strategies and programmes of the European Union aiming for development of border regions.

At the beginning, I am describing the meaning of euroregions and their characteristics, even though they may have very different structure. The purposes for creating euroregions are economic and social support crossing boundaries between countries, as well as better mutual understanding and communication between them. This should enable development in border regions, which are often less developed than other regions in the state, and also diminishing differences on the level of economic situation between cross-border regions.

The following part is about important conventions signed by European countries concerning euroregions. For example *European outline convention on transfrontier co-operation between territorial communities or authorities*, which set the first law basis for cross-border cooperation and proposed sample deals supposed to be signed between two or three adjoining countries to establish rules and principles for their mutual cooperation.

The last part describes operation programmes and initiatives aiming to develop cross-border cooperation. For better comprehending of the programmes and their purposes I stated the three Priorities for European regional policy: Convergence, Regional Competitiveness and Employment and European Territorial Cooperation. Each Objective is designed for different regions, which may participate in funding from their financial resources.

Seznam pramenů a literatury

- HUSÁK, J. Možnosti přeshraniční spolupráce na příkladu euroregionu Šumava-Bayerischer Wald-Mühlviertel, In: *Euroregiony, státní správa a samospráva*, Praha: Ústav geoniky AV ČR, 2005, ISBN 80-86407-08-X
- KADEŘÁBKOVÁ, J. Historické aspekty přeshraniční spolupráce v ČR. In: *Euroregiony, státní správa a samospráva*, Praha: Ústav geoniky AV ČR, 2005, ISBN 80-86407-08-X
- LUKÁŠ, Z. *Regionální a strukturální politika EU*, Praha: Grafické závody Hronov, 2000, ISBN 80-238-5978-1
- NETOLICKÝ, V. *Euroregiony*, Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2007, ISBN 987-80-86754-78-9
- NOVOTNÁ, M. *Regionální politika EU*, Ostrava: VŠB-Technická univerzita Ostrava, 2007, ISBN 978-80-248-1413-1
- NOVOTNÁ-GALUSZKOVÁ J. Euroregiony v ČR a jejich role v přeshraniční spolupráci. In: *Euroregiony, státní správa a samospráva*, Praha: Ústav geoniky AV ČR, 2005, ISBN 80-86407-08-X
- PEKOVÁ, J. Význam příhraniční spolupráce v rámci euroregionů v kontextu regionální a strukturální politiky. In: *Euroregiony, státní správa a samospráva*, Praha: Ústav geoniky AV ČR, 2005, ISBN 80-86407-08-X
- PEŠEK, P., JIROUSKOVÁ J. Možnosti a formy rozvoje euroregionů (příklady ze severních a severozápadních Čech). In: *Euroregiony, státní správa a samospráva*, Praha: Ústav geoniky AV ČR, 2005, ISBN 80-86407-08-X
- VALÁŠKOVÁ, T. Vymezení euroregionů v kontextu přeshraniční spolupráce. In: *Euroregiony, státní správa a samospráva*, Praha: Ústav geoniky AV ČR, 2005, ISBN 80-86407-08-X
- WILAM, P. *Podpora přeshraniční spolupráce v Evropské unii a v asociovaných zemích*, Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 2004, ISBN 80-7042-909-7
- Dodatkový protokol* [online]. 2010 [cit. 2011-04-19]. Dostupný z WWW: <http://isap.vlada.cz/Dul/CESTY.NSF/91b9f824a0923e3bc1256dde0052230a/673c05a558563cf7802566d7002fff15?OpenDocument>
- ESPON* [online]. 2010 [cit. 2011-04-26]. Dostupný z WWW: <http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/315f1db6-9a43-4563-85f0-e086cce7e50c/ESPON-2013>

EUREGIO [online]. 2011 [cit. 2010-04-21]. Dostupný z WWW:
<http://www.euregio.de/cms/publish/content/showpage.asp?pageid=214>

European outline convention on transfrontier co-operation between territorial communities or authorities [online]. 2010 [cit. 2011-04-19]. Dostupný z WWW:
<http://conventions.coe.int/Treaty/en/treaties/html/106.htm>

Evropská charta hraničních a příhraničních regionů [online]. 2010 [cit. 2011-04-20]. Dostupný z WWW:
<http://isap.vlada.cz/Dul/CESTY.NSF/91b9f824a0923e3bc1256dde0052230a/a1dc8b478976c2e5802566d7004d532f?OpenDocument>

Evropská charta místní samosprávy [online]. 2010 [cit. 2011-04-19]. Dostupný z WWW:
http://www.asociacekraju.cz/vismo5/dokumenty2.asp?id_org=450022&id=69290

Inforegio [online]. 2010 [cit. 2011-04-23]. Dostupný z WWW:
http://ec.europa.eu/regional_policy/policy/region/index_en.htm

Iniciativy Společenství [online]. 2010 [cit. 2011-04-24]. Dostupný z WWW:
<http://www.strukturalni-fondy.cz/Glosar/I/Iniciativy-Spolecenstvi>

INTERACT [online]. 2010 [cit. 2011-04-26]. Dostupný z WWW: http://www.interact-eu.net/about_us/about_interact/22/2911

Interreg IIB [online]. 2010 [cit. 2011-04-23]. Dostupný z WWW:
http://ec.europa.eu/regional_policy/interreg3/inte2/inte2b.htm

Interreg III [online]. 2010 [cit. 2011-04-23]. Dostupný z WWW:
http://ec.europa.eu/regional_policy/interreg3/abc/abc_en.htm

Interreg IVA [online]. 2010 [cit. 2011-04-23]. Dostupný z WWW:
<http://www.seupb.eu/programmes2007-2013/interregivaprogramme/interregoverview.aspx>

Interreg IVB [online]. 2010 [cit. 2011-04-23]. Dostupný z WWW:
<http://www.marine.ie/home/funding/InternationalFunding/InterregIV/Interreg+IVB+-+Trans-national.htm>

Interreg IVC [online]. 2010 [cit. 2011-04-23]. Dostupný z WWW:
http://i4c.eu/programme_priorities.html

LAU [online]. 2010 [cit. 2011-04-18]. Dostupný z WWW:
http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/nuts_nomenclature/local_administrative_units

Lisabonská strategie [online]. 2010 [cit. 2011-04-24]. Dostupný z WWW:
<http://www.strukturalni-fondy.cz/Glosar/L/Lisabonska-strategie>

Národní strategický referenční rámec ČR 2007 – 2013 [online]. 2010 [cit. 2011-04-20]. Dostupný z WWW: <http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/197f55c7-ffeb-4f5c-ab81-26237ef6eaf1/Narodni-strategicky-referencni-ramec-CR-2007%E2%80%942013->

NUTS [online]. 2010 [cit. 2011-04-18]. Dostupný z WWW: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Glossary:NUTS

Priority ESPON [online]. 2010 [cit. 2011-04-26]. Dostupný z WWW: http://www.espon.eu/main/Menu_Programme/Menu_Priorities/

Průvodce fondy Evropské unie, zpracoval Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky, Praha: Odbor vnějších vztahů, Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky [online]. 2004 [cit. 2011-04-20]. Dostupný z WWW: Http://aplikace.msmt.cz/PDF/BHpruvodce_fondy_EU.pdf

Příručka LACE [online]. 2010 [cit. 2011-04-20]. Dostupný z WWW: http://www.aebr.eu/files/publications/lace_guide.cz.pdf

Program ESPON [online]. 2010 [cit. 2011-04-26]. Dostupný z WWW: http://www.espon.eu/main/Menu_Programme/

Regionální politika EU [online]. 2010 [cit. 2011-04-22]. Dostupný z WWW: <http://www.strukturalni-fondy.cz/Informace-o-fondech-EU/Regionalni-politika-EU>

Rozpočet EU [online]. 2010 [cit. 2011-04-25]. Dostupný z WWW: <http://www.euroskop.cz/8960/5358/clanek/ek-zahajila-reformu-politiky-soudrznosti/>

Sbírka mezinárodních smluv [online]. 2010 [cit. 2011-04-19]. Dostupný z WWW: http://www.radaevropy.cz/dokumenty/Sm00_094.pdf s. 1445

Strategické obecné zásady Společenství [online]. 2010 [cit. 2011-04-22]. Dostupný z WWW: <http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/baba0790-c40d-4727-9230-b89540103c68/Strategicke-obecne-zasady-Spolecenstvi---ceska-ver>

Strategie Euroregio Silva Nortica [online]. 2010 [cit. 2011-04-24]. Dostupný z WWW: <http://www.silvanortica.com/userfiles/file/strategie-ersn.pdf>

Třetí zpráva o ekonomické a sociální soudržnosti [online]. 2010 [cit. 2011-04-20]. Dostupný z WWW: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/reports/pdf/cohesion3/cohesion3_conclusion_cs.pdf

Seznam zkratek

ESF – Evropský sociální fond

ERDF – Evropský fond pro regionální rozvoj

ESPON - Evropská monitorovací síť pro územní rozvoj a soudržnost

HSS – cíle politiky pro hospodářskou a sociální soudržnost

LAU - místní administrativní jednotky

NUTS - nomenklatura územních statistických jednotek

Seznam obrázků

Obrázek 1: Euregiony v České republice, s. 16

Obrázek 2: Regiony splňující požadavky Cílů 1 a 2, s. 31

Obrázek 3: Regiony přeshraniční spolupráce Cíle 3, s. 33

Seznam tabulek

Tab. 1: Klasifikace územních jednotek podle NUTS, s. 13

Tab. 2: Jednotky NUTS a LAU v ČR, s. 14

Tab. 3: Euroregiony na území České republiky, s. 14

Tab. 4: Vztah členských států Rady Evropy k Madridské úmluvě ke dni 20.4.2011, s. 19

Tab. 5: Rozdělení prostředků fondů EU v období 2007—2013, s. 28